NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD

Průlomové daňové rozhodnutí

Jeden z posledních rozsudků Nejvyššího správního soudu (NSS) významně změnil posuzování finančních nákladů akciové společnosti na výplatu dividend. Lze jej zřejmě vztáhnout i na náklady, jež souvisejí se zajištěním výplaty podílů na zisku společnosti s ručením omezeným. Otázkou zůstává, zda platí také pro výplaty společníkům z vlastních zdrojů firmy, jako je snížení základního kapitálu či vrácení příplatku zaplaceného společnosti s ručením omezeným.

PRŮLOMOVÝ JUDIKÁT

NSS dospěl k závěru, že úroky a jiné náklady akciové společnosti v souvislosti s přijetím a čerpáním úvěru, který byl použit k výplatě dividend akcionářům, lze považovat za daňově uznatelné. Dosud byly ve správní praxi a v mnoha odborných stanoviscích náklady na úvěry na výplatu vlastních zdrojů společnosti považovány za daňově neuznatelné. Hlavní argument spočíval v tom, že například výplatou dividend není splněna podmínka souvislosti mezi výdaji a příjmy společnosti. A v námitce, že nejsou-li dividendy daňovým výdajem, nemůže jím být ani výdaj na jejich výplatu. NSS přisvědčil žalobci, že finanční náklady akciové společnosti na úvěr na výplatu dividend lze zahrnout do výpočtu základu daně, pokud bylo o jejich výplatě rozhodnuto v souladu s příslušnými právními předpisy. V takovém případě jde o závazek společnosti vůči jejím akcionářům. A příslušné náklady je nutné považovat za náklady na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů společnosti v souladu se zákonem o daních z příjmů.

FOTO: Hynek Glos / ILUSTRACE: Josef Blaho

ZDŮVODNĚNÍ

NSS své rozhodnutí mimo jiné zdůvodnil za prvé tím, že úroky a jiné nezbytné náklady související s úvěrem na výplatu dividend mají bezprostřední vazbu na očekávané zdanitelné příjmy. Umožňují totiž společnosti použít volné finanční prostředky na investice či na provozní výdaje na dosažení, zajištění či udržení zdanitelných příjmů. Za druhé tím, že výplata dividend přímo souvisí s podnikatelskou činností akciové společnosti, což vyplývá z její ekonomické podstaty. Přitom právo na dividendy je jedním ze základních práv akcionáře. A plní nezbytnou motivační funkci pro akcionáře, který vkládá své prostředky do akciové společnosti. A za třetí tím, že je věcí podnikatelského rozhodnutí společnosti, zda použije k výplatě dividend vlastní, nebo cizí zdroje. Dle toho, co je pro ni v konkrétní chvíli ekonomicky výhodnější či vhodnější zejména z hlediska udržení stability finančních toků.

PRAKTICKÝ VÝZNAM

Argumentaci NSS je možné považovat za významnou v obecném smyslu – pro posuzování nákladů, které lze zohlednit při stanovení základu daně z příjmů. Dosud převládal výklad, že daňově uznatelné výdaje (náklady) musejí přímo a bezprostředně sloužit k dosažení, zajištění anebo udržení příjmů (výnosů). Souvislost příjmů a výdajů je chápána tak, že se nemusejí reálně projevit ve zvýšení konkrétních příjmů v daném období. Poplatník však musí mimo jiné prokázat, že na základě racionální podnikatelské úvahy určitý výdaj měl či mohl sloužit například k udržení či zajištění příjmů v současnosti či budoucnosti.

HELENA NAVRÁTILOVÁ, daňová poradkyně, advokátní kancelář Kocián Šolc Balaštík

V rozhodnutí však NSS zaujal pro poplatníky příznivější, širší výklad daňově uznatelných výdajů. Pro daňové účely připustil jinak zřejmou souvislost mezi zisky, respektive zdanitelnými příjmy společnosti, a potřebou zajistit zdroje k financování podnikatelské činnosti – vklady akcionářů. To mimo jiné znamená plnit jejich očekávání ohledně výplaty podílů na zisku. Dále se opřel o argument, že peněžní prostředky společnosti jsou pouze jedny, zdroje jsou zaměnitelné a ona sama nejlépe umí jejich použití optimalizovat.

Mnoho transakcí v oblasti akvizic, fúzí či rozdělení obchodních společností se proto bude řídit ekonomickými a obchodními důvody, aniž by se obávaly negativních daňových dopadů budoucích výplat z vlastních zdrojů, a bude se soustředit na řízení likvidity a využití úvěrů. ■